

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Стаття 5 Конституції України

№23 (135)

Наша ГРОМАДА

П'ЯТНИЦЯ,
6 листопада '20

Можливе посилення карантину

Міністр охорони здоров'я Максим Степанов допускає введення в Україні «карантину вихідного дня» у зв'язку зі зростанням кількості хворих на COVID-19.

«Ми говоримо про те, що ми розглядаємо посилення карантинних обмежень. Я не виключаю, що ми запропонуємо «карантин вихідного дня». Це коли значно суворіші обмеження будуть діяти у вихідні дні. Для чого ми це робимо? Щоб розривати ланцюг передачі хвороби», – зазначив міністр.

Він пояснив, що це проявиться у тому, що буде зачинено більше магазинів у суботу та неділю. Також не працюватимуть повноцінно заклади харчування – замовлення будуть можливі тільки на виніс. На запитання, чи можливе введення комендантської години, Степанов сказав, що ні. Він нагадав, що для введення комендантської години в країні потрібно ввести надзвичайний стан, який вводиться за рішенням РНБО указом президента і Верховною Радою. Але, за словами Степанова, МОЗ цього не рекомендуватиме.

Про результати голосування – офіційно

Катеринівська сільська територіальна виборча комісія повідомляє про результати виборів катеринівського сільського голови та депутатів Катеринівської сільської ради, які відбулися 25 жовтня 2020 року.

Сільським головою обрано Пучку Тетяну Володимирівну.

Депутатами сільської ради обрано: в окрузі №1 (с. Могутнє, с. Аврамівка) – Демченка Олександра Вікторовича, Колосюка Олексія Михайловича, Скриніка Станіслава Анатолійовича, в окрузі № 2 (с. Володимирівка, с. Миронівка, с. Олександрівка) – Жайворонку Наталію Миколаївну, Костенку Миколу Івановича, в окрузі № 3 (с. Олексіївка, с. Мальовниче, с. Осикувате, с. Лісне) – Яцканича Анатолія Михайловича, Куйду Людмилу Геннадіївну, Горлову Олену Михайлівну, в окрузі №4 (с. Катеринівка) – Кухту Тетяну Олександрівну, Забродську Тетяну Іванівну, Петрука Віктора Миколайовича, Кучеренко Катерину Іванівну, в окрузі № 5 (с. Обознівка) – Коваленко Альону Володимирівну, Макеева Володимира Геннадійовича, Лопуш-

нян Катерину Олександрівну, Вітряченко Любов Іванівну, в окрузі № 6 (с. Грузьке) – Будулатій Людмилу Миколаївну, Савостян Наталію Миколаївну, Чеміса Костянтина Анатолійовича, Какаразу Світлану Анатоліївну, Кучера Сергія Петровича, в окрузі № 7 (с. Овсяниківка) – Діденко Таїсу Олександрівну, Стулішенка Сергія Івановича.

Також Катеринівська сільська територіальна виборча комісія повідомляє про ухвалення нею постанови про призначення повторних виборів в окрузі № 6 між кандидатами Какаразою Світлану Анатоліївну та Кучером Сергієм Петровичем. Це рішення спричинене тим, що за цих кандидатів 25 жовтня проголосувала однакова кількість виборців.

Дату повторного голосування має назвати ЦВК.

Вибір зроблено

Катеринівським сільським головою обрано Тетяну Пучку

Шістдесят три (!) відсотки виборців проголосували за Тетяну Пучку, яка балотувалася на посаду катеринівського сільського голови. Це – високий показник рівня її, даруйте за учене слово, легітимності (іншими словами – рівня суспільного визнання). Хоча в територіальних громадах чисельністю до 75 тисяч, до яких належить і Катеринівська, для здобуття мандату голови достатньо переваги над іншими претендентами хоча б в один голос (для більших громад передбачено таку систему: мандат голови дістається кандидату, за якого проголосувало більше половини виборців; якщо ж ніхто з кандидатів не набирає стільки голосів, проводиться другий тур).

Вибори депутатів Катеринівської сільської ради проводилися за системою, яку політологи називають багатомандатною мажоритарною – мажоритарною системою відносної більшості в багатомандатних виборчих округах, ці правила встановлено для громад чисельністю до десяти тисяч. Територію громади було поділено на сім округів, в кожному з яких мало бути обрано від 2 до 4 депутатів. В кожному окрузі мандати мали дістатися кільком (від 2 до 4) кандидатам, які набрали найбільше голосів. Така система застосовувалася в Україні на виборах до обл- і райрад в 1998 та 2002 роках. Вважається, що багатомандатна мажоритарка забезпечує краще представництво окремих сіл в раді об'єднаної громади, ніж за попередньої системи, коли від кожного округу обирали по депутатаві. Разом з тим нові правила дозволяють проходити в раду й кандидатам, які отримали невелику кількість голосів. Звісно, депутат, якому довіряє тридцять людей, має такі ж права й обов'язки, як і депутат, за якого проголосувало кілька сотень. Різниця – в рівнях суспільного визнання цих депутатів.

Ще один феномен цьогорічних виборів до Катеринівської сільської ради – участь в них кропивничанина Дмитра Макеева. Балотуючись у депутати Катеринівської сільської ради в окрузі № 4 (Катеринівка), він не проводив у селі ніякої агітації, навіть на людях не появився ні разу. І заслужено отримав шість голосів, котрих, ясна річ, виявилось недостатньо для здобуття мандата. Більшість катеринівців зрозуміли, що він – просто однофамілець Володимира Макеева, начальника рудника АТ «Кіровоградське рудоуправління», який балотувався в Обознівці (і таки здобув в тому окрузі мандат депутата).

Щодо агітації. Як виявилось, в деяко з кандидатів вдома є поліграфічний верстат, що коштує сотні тисяч гривень. Купив його чоловік в Києві, привіз у село, поставив у сараї, накрив рядном, щоб кури не запаскудили, і не чіпав до виборів, бо їсти ж не просить машина. А настав час балотуватися – надрукував кілька тисяч примірників своєї програми. Тільки так можна пояснити примітку на кольорових агітках одного з кандидатів, виготовлених на глянцевому папері: «Надруковано на власному обладнанні».

Вирували пристрасті в фейсбуці. Зокрема, активізувалася група людей, які вперто не хочуть бачити позитивних перетворень у Володимирівці за останні три роки – відколи утворилася Катеринівська ОТГ. Дісталось й газеті «Наша громада», яка розповідає про ці перетворення. Наприклад, така собі «Наталья Наталья», якій бачиться в наших публікаціях про Володимирівку безпідставне прикрашення дійсності, вдалася до сарказму: а чи існувало це село до об'єднання? Відповідаю «Натальє Натальє»: існувало, є тому докази, і люди там хороші живуть. А от дитсадок перед об'єднанням не працював тривалий час, сміття не було куди дівати (крім як спалити чи викинути в посадку), умови в амбулаторії були жахливими, а шкільні інтер'єри лякали гостей закладу. Невже забула «Наталья Наталья», як, агітуючи три роки тому за об'єднання з Катеринів-

кою, розказувала на сільських зборах, що «у Володимирівці нічого не робиться»?

Та продовжу про недавнє волевиявлення. У виборах у Катеринівській ОТГ взяло участь менше половини (47,24 відсотка) місцевих жителів виборчого віку. 2017 року, коли в ОТГ проводилися перші вибори, цей показник був більший – близько 60 відсотків. Втішає те, що на цьогорічних виборах Катеринівська громада виявила найбільшу активність серед ОТГ Кропивницького району в його недавніх, до укрупнення, межах (у Велико-северинівській ОТГ голосувало 44,66 відсотка виборців, в Соколівській – 44,54, в Первозванівській – 37,74, в Аджамській – 32,79 відсотка).

У день виборів майже обійшлося без скупчень людей у приміщеннях для голосування. Тільки в Грузькому зранку виникли черги. У Катеринівці відбулося пожвавлення під вечір – за рахунок людей, які працюють в Кропивницькому навіть по неділях і не мали змоги проголосувати завідна. А от в Обознівці аж 47 виборців голосували вдома – через хвороби чи немічність. Забагато для цього села! Ці люди задалегідь подали дільничній комісії відповідні заяви і медичні довідки. Дай їм Боже здоров'я. А новообраним голові й депутатам – щоб вони ще й виправдали довіру виборців.

Віктор КРУПСЬКИЙ

Клуб не впізнати

Завершився ремонт приміщення клубу у Володимирівці.

Всередині заклад змінився разуче. Панелі – з вагонки різної фактури, стелі – підвісні й з вагонки. Глядацька зала ніби аж повищала. Затишку додають світильники, акуратно вмонтовані в стіни й стелі. Ну, не впізнати

сільський клуб, де упродовж десятиліть стіни покривалися олійною фарбою похмурих кольорів, а на нерівності стелі й уваги не зверталось.

Ремонт зроблено за кошти з бюджету Катеринівської об'єднаної територіальної громади.

Нові маршрути сміттевоза

Вчора, 5 листопада, сміттевоз, який належить комунальному підприємству «Обрій» Катеринівської сільської ради, вперше вирушив у села Грузьке та Овсяниківку, які недавно приєдналися до Катеринівської ОТГ.

Наступного тижня в середу сміттевоз поїде в Могутнє і Аврамівку.

Нагадаємо, КП «Обрій» приймає в населення тверді побутові відходи безплатно.

А що за фасадом?

Приєднання Грузьківської, Могутнянської та Овсяниківської територіальних громад до Катеринівської означає для тамтешніх шкіл і клубних закладів входження в систему освіти і культури, яка підпорядковується Катеринівській сільській раді. Автор цих рядків спробував з'ясувати, з якими здобутками в гуманітарній сфері інтегруються згадані села з Катеринівською ОТГ. Почав з Грузьківського БК.

«Ми й в Києві виступали»

Зовні будинок культури справляє враження солідного закладу – завдяки Грузьківській сільській раді, яка кілька років тому витратила півмільйона гривень на його утеплення пінопластом та на заміну вікон і дверей. Щоправда, дорогий фасад дисонує із старезною покрівлею та такими ж вітровими дошками (між верхом стін і шифером). Одна з тих дошок тепліається, от-от впаде. Заходжу всередину БК.

Мене зустрічає Валентина Чернега, директорка закладу,

що аматори з Катеринівки, Обознівки, Олексіївки переймають в грузчан досвід.

– Наші сценарії використовують й за межами району, – каже. – А які свята влаштуємо! Раніше ж не відзначали ні Івана Купала, ні Масляної. На Купала – це до карантину було – півтори тисячі людей прийшло!

Далі говоримо про матеріальне. Директорка пояснює:

– Будівлі – сорок чотири роки, потребує ремонт.

Чим вона задоволена, це оновленим фасадом БК. Каже, що всі, хто буває в Грузькому, звертають увагу на нього. Утім, і директорка не впевнена, що сільське начальство вчинило правильно, витративши чималі гроші на утеплення споруди.

– Можливо, не з того почали. Можливо, треба було почати з даху. Та хто не помиляється! – міркує вголос Чернега. Вона намагається бути коректною до грузьківського начальства, термін повноважень якого закінчується.

– Тече? – питаю про дах.

– Не те що сильно й тече, його частково відремонтували, – від-

Грузьківський БК зовні має солідний вигляд

Прошу її поділитися думками щодо розвитку Грузьківського БК в системі закладів культури Катеринівської ОТГ.

– Ми ніколи не були чужі, – відповідає Валентина Чернега. – Дружимо з Катеринівкою, Обознівкою. Їздили з концертами і в Олексіївку, Володимирівку, Могутнє, Овсяниківку. Вважаю, традиції продовжуватимуться. А депутати, сподіваюся, помітять наші проблеми.

На завершення розмови вона повідомляє, що збирається залишити посаду, яку обійняла двадцять років тому.

– Валентина Григорівна відслужила в армії культпрацівників, – каже про себе в третій особі. – Мені радять: залишайтеся. А в мене ж онука вдома, два з половиною роки, треба глядіти.

Бажаю директорці, щоб подумала ще над своїм рішенням, і прощаюся.

Зберегли духовий оркестр

Фасад Могутнянського будинку культури, здається, не зазнавав поліпшень відтоді, як його зведено. За винятком вікон, які

Аврамівський клуб – на замку

тут – сучасні, металопластикові, та дверей – добротних, металевих. Ну, ще й колони пофарбовано в кольори українського прапора. На портику не вистачає одного барельєфа, а від цифр 1956 (дата спорудження) залишилися тільки дві останні, хоча й не цілі.

Заходжу у вестибюль. Стіни – покриті масляною фарбою коричневого кольору, який може ввести будь-кого в депресію. Є тенісний стіл, трохи пошарпаний. На видному місці – стенди «Наша діяльність» та «Куточок культпрацівника». На них – подяки від районного начальства й фотозвіти про роботу духового й драматургичного гуртків, усе дбайливо заповане в поліетиленові файлики. Прямою в зал. Він – чималий, ще й з балконом. Стеля – висо-

Фасад Могутнянського БК потребує ремонту

чезна. Меблі – допотопні. Одразу видно: колгосп не пошкодував грошей, будуючи цей заклад, а як колгоспу не стало, про це приміщення не дуже-то дбали.

– Треба ремонт, – каже Лариса Борщ, директорка будинку культури, яка застала мене при розгляданні понурих інтер'єрів БК.

– Тече дах? – питаю.

– Раніше тик, тепер ні. Ми своїми силами коридор пофарбували торік, попідкрасували. Опалення нема. Холодно.

– А вікна коли встановлено нові?

– Їх до мене поміняли.

Виявляється, Лариса Віталіївна працює тут десять років, останні чотири – директором. Цьогоріч закінчила заочно коледж культури і мистецтв в Олександрії.

Про творчість їй є що розповісти. Як і вказано на стенді, діють духовий і драматичний гуртки, керує обома вона, Лариса Борщ. Крім того, є вокальний. Мене цікавить духовий, адже в інших селах ОТГ таких гуртків немає (а колись же був у сусідній Володимирівці!). Співрозмовниця каже, що заснував його кілька десятиліть тому Леонід Шершнюк, нині покійний. За словами Лариси Віталіївни, оркестр вступає на сільських урочистостях, а раніше й брав участь у заходах за межами Могутнього. Здавна в гуртку старші навчають молодших грати. Нині в оркестрі – семеро. У тому числі – Микола Прудченко, який навчався музиці в профільному закладі, та чоловік директорки, Іван Григорович, який

грає на духових з чотирьох років.

Лариса Борщ запевняє, що до карантину в очолюваному нею БК концерти проводилися регулярно, що могутнянські артисти охоче виступили б в інших селах Катеринівської ОТГ. Вона сподівається, що рада ОТГ подбає про комфорт у приміщенні закладу.

Де ви, майстри культури?

А от в Аврамівський клуб проникнути не вдається. На ветхих, в жерстяних латках, дерев'яних дверях – навісний замок. На ганку височіє кілька бур'янів. Поряд пасуться індки. Складається враження, що заклад культури бездіє. Але ж знаю, що Могутнянська сільська рада не ліквідувала його. Можливо, аврамівські артисти разом з персоналом клубу – на гастролях?

Виявляється, ні. Місцевий житель, який випадково трапився на вулиці, пояснив, що культурних заходів тут не проводиться давно, а днями ще й завідувач звільнилася з роботи. Облизавши, як мовиться, макогону, я залишив Аврамівку. Звісно, ще повернуся сюди, бо впевнений: і в цьому невеликому селі є таланти, які потребують підтримки.

Далі буде.

Віктор КРУПСЬКИЙ

Виконком Катеринівської сільської ради глибоко сумує з приводу передчасної смерті члена виконавчого комітету сільської ради

МІСЬКА ВАСИЛЯ МИХАЙЛОВИЧА

та висловлює щирі співчуття рідним та близьким померлого.

У глядацькому залі Грузьківського БК, куди небезпечно заходити

веде в просторе світле, але значно скромніше, ніж фасад, приміщення, звідки після виборів ще не прибрано кабінки для голосування. Сідаємо. Чернега пояснює, що тут і проводяться культурні та інші масові заходи. Бачу вхід звідси в глядацький зал, про який чув, що він величезний – на 500 людей. Однак, директорка мені його не показує.

Прошу її розповісти про художню самодіяльність. Директорка наголошує, що Грузьке давня славітьсья й танцюристами, й співаками. Згадує ветеранів місцевої сцени – Семена Молдавського, який довго керував танцювальним колективом, Анатолія Стратійчука, який прославив Грузьке хором, хористок Любов Барбанову, Ганну Терзову, Раїсу Бондаренко, Раїсу Чернявську, інших. «Побажаємо ж Анатолію Івановичу здоров'я», – каже Валентина Чернега, маючи на увазі те, що Стратійчук не один рік бореться з тяжкою хворобою. Далі директорка розповідає, що жінка, яка керувала танцювальним гуртком, нині – у відпустці по догляду за дитиною, але це не заважає персоналу БК навчати юнь азам хореографії. За словами Валентини Чернеги, цим займаються особисто вона й художній керівник Олександр Шурunga, використовуючи комп'ютер і проектор, тобто демонструють дітям відеозаписи танців. Співова традиції села продовжує гурт «Лянуца», в складі якого – й Валентина Чернега.

– Ми й в Києві виступали, – каже директорка БК. – На фестивалі з номером «Молдавське весілля». Були і в Оксани Пекун, записувалися в її програми «Фольк-мюзік». Недавно у «Вересневих самоцвітах» брали участь.

Валентина Чернега запевняє, що культура в її селі процвітає,

повідляє співрозмовниця і повідомляє про ось яку проблему:

– На стелі в глядацькому залі – гіпсові плити. І хто придумав їх туди причепити! Важкі! Як упаде на голову! Я писала попереднім головам сільради: не проводимо заходів у залі, бо може власти плита.

Далі з'ясовую, що БК опалюється тільки частково. Так, Валентина Чернега показує в приміщенні, де сидимо, кілька керамічних електроконвекторів, встановлених, за її словами, років з три тому.

– Вмикаємо їх за два – три дні до того, як проводити тут якісь заходи, – пояснює директорка. – І цілу зиму тут – фітнес-клуб. Температура – вісімнадцять градусів.

Думаю собі: якщо БК опалюється частково, навіщо було «одягати» його весь у «шубу»? Відомо ж бо, що пінопласт тепла не виділяє, лише зберігає. Зате влітку завдяки «шубі» в приміщенні, не сумніваюся, прохолодно. Можливо, й обклали споруду пінопластом для того, щоб тут рятуватися від літньої спеки?

А господарка БК хоче показати мені сценічні костюми, придбані для закладу сільрадою. Поки вона відлучається в кабінет за ключем, я, ризикуючи життям, заходжу в глядацький зал. Він й справді величезний, з височенною стелею, але дуже занедбаний. Під кожним вікном, металопластиковим, – гола, без штукатурки, цегляна кладка. Це вказує на те, що тут раніш були ще більші вікна.

Валентина Чернега повертається з ключем від кімнати, де зберігається сценічний одяг. За мить вона вже показує ті костюми, вони й справді гарні.

– У нас і апаратура – шикарна, нам завжди заздрили в районі, – продовжує хвалитися директорка.

Кажуть: старість – не радість. І це, мабуть, правда, зважаючи на численні болячки, що ніби тільки й чекають того часу, щоб обсісти людину з усіх боків і псувати їй життя. Найважливіше в цей період – не здаватися, не опускати руки, щодня знаходити собі заняття...

Подумалося про це під час відвідин Володимира Івановича і Лідії Іллівни Федорових, що мешкають у Катеринівці. Напередодні Володимиру Івановичу виповнилося вісімдесят п'ять, міг би вже й відпочивати, а я застав його за збиранням листя під виногородною аркою. І то, як з'ясується пізніше, не найтяжча робота, яку він виконує. Помітивши мене біля хвіртки, він подумав, що я помилився адресою. Коли почув, що з газети й цікавлюся його персоною, запитав:

– А я вам навіщо?
– Хочу з вами поговорити, – кажу.

– Про що?
– Про життя-буття, – намагаюся жартувати, та господар не налаштований до розмови.

– Немає про що говорити.
– Але ж ви стільки років в кар'єрі працювали! – наводжу головний, як мені здавалося, аргумент, але й він не розчулює Володимира Івановича.

– Все одно я вам нічого не розповім, – мовив і продовжив змінити до купи непокірне листя та складати до відра.

Мені залишалося тільки пожалкувати, що не виконаю редакційне завдання, та попрощатися із заклопотаним господарем, аж тут, на моє щастя, на подвір'ї з'явилася дружина Володимира Івановича – Лідія Іллівна. Проте й вона, вислухавши, чому я прийшов до них, не порадувала мене.

– Ой, та він і справді нічого не розповість вам, – мовила. – Він не дуже балакучий.

– То, може, ви розповісте про нього й про себе?

– Для газети? Щоб ото люди знали, які ми вже старі?

Нарешті я розумію, чому мені відмовляють. Але слово за слово, і Лідія Іллівна запрошує мене до столика під горіхом. За хвилину я вже роблю в блокноті помітки.

– Сама я обознівська, – розповідає господиня, – дівоче прізвище – Майстренко. Все життя працювала на руднику – і телефоністкою, і воду качала, а потім – касиром, а

останні двадцять років, перед пенсією, – в бухгалтерії. А чоловік спочатку на автобусі, а потім у кар'єрі на БелАЗі довго робив. Для нього кращої машини не було. Коли БелАЗи продавали, плакав.

– Це ж мені розповідала й дружина Павла Булгака, який теж працював на БелАЗі, – перебиваю Лідію Іллівну. – Вони живуть на вашій вулиці.

– Валя – моя сестра. Менша за мене на два роки, але мама ростила нас як близнючок – в однакове вдягала. Всього нас, дочок, було в неї чотири. Трьом вона зробила свайбу, а мені – ні.

– Чому? – запитую. – Якщо, звісно, це не секрет...

Лідія Іллівна сміється.

– Не сподобався їй мій наречений – був трохи нижчий від мене. Казала, щоб я собі іншого шукала.

Чепуренький будинок, в якому мешкають, подружжя звело власними руками.

– Він підлогу настеляв, вікна й двері ставив, а я стіни глиною мазала. Як старший син ішов у перший клас, не було де навіть стола поставити, щоб уроки робити, то я мазала і вночі, – пригадує жінка.

За її словами, коли будувалися, в селі ще не було ні водогону, ні природного газу.

– Водогін проклали в шістдесят шостому, – додає, – але вода для пиття не годилася. Це вже Кухта (генеральний директор АТ «Кіровоградське рудоуправління». – Авт.) постарався, щоб була хороша вода. При ньому й газ у селі з'явився.

Ще з перших хвилин перебування на подвір'ї Федорових мою увагу привернули білі, як сніг, жор-

У Федорових цвітуть білі жоржини

– І ви не послушали її?

– Та куди там! Так голову закрутив... А мені ж всього сімнадцять було, з хлопцями ще не стрічалася. Але вже шістдесят один рік разом прожили.

Не знаю, чи чує нас Володимир Іванович. Зібравши листя, він присів у повітці на сонці, ніби хоче вловити останнього нинішнього року тепла, а до нас не приєднується. Так і говоримо з Лідією Іллівною тільки вдвох.

– На роботі він задніх не пас, це я вам правду кажу, – продовжує господиня. – Його навіть медаллю «За доблестний труд» нагородили, а грамот і подяк різних – не полічити. Коли вийшов на пенсію, вдома не сидів, пішов на роботу в котельню.

жени: ледь не в людський зріст і квітнуть неначе влітку. Цікавлюся: може, літню пору через посуху «прогуляли»?

– Та ні, – каже жінка, – цвіли й літом, а оце, після дощу, знову почали.

По обидва боки дверей веранди око милують куцки червоної сальвії. Це одразу наштовхує на думку, що тут люблять квіти.

– А хіба їх можна не любити? – перепитує мене Лідія Іллівна.

Але Федорови люблять не тільки квіти. Вони люблять порядок. На обійсті ви не побачите смітинки, щось обдерте чи облуплене – пофарбовані всі вікна й двері, в тому числі й гаражні. На запитання, хто їм допомагає наводити лад, Лідія Іллівна каже, що поки

що самі справляються.

– То, може, хоч город допомагають вам копати? – не відстаю.

– І город самі копаємо. Молодший син Володя – на «Беллі» в кар'єрі працює – пропонував мотоблоком виорати, бо з нього вже люди сміються – як це так, батькам не може допомогти. А ми йому: «Хай сміються, але сидіти склавши руки – гибле діло». Я й по хліб в магазин ходжу, щоб більше рухатися.

Допомагати подружжю, аби тільки воно захотіло, є кому: мають двох синів, чотирьох онуків та сімох правнуків. Та й невістки не ліниві попалися – як тільки навідаються, одразу беруться за роботу. Цю правду, одна з них зараз на заробітках у Польщі.

Здається, ми про все поговорили, залишається зробити фото. Лідія Іллівна категорична відмовляється. А коли вона виносить з хати фотографії, щоб я перезняв якусь із них, я здогадуюся, в чому річ: на фотографіях я бачу молодих, сповнених енергії, дуже симпатичних людей...

Володимир Іванович так і не підійшов до нас, і мене й досі не полишає питання: про що йому думалося, поки ми розмовляли з його дружиною? Може про те, як він вправно крутив велике кермо свого БелАЗа? А, може, коли запропонував сімнадцятилітній дівчині Лідії вийти за нього заміж і вона погодилася? От би дізнатися...

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

Вандали серед нас

Автобусні зупинки впадають в око кожному, хто вперше опиняється на території Катеринівської ОТГ. А місцеві до них звикли – споруди й гарні, і зручні.

І все-таки комусь вони муляють око.

Кілька місяців тому в Обознівці було понівечено полікарбонатну плиту – елемент зупинки. Невдовзі з'ясувалося, що свербили руки в місцевому хлопчини. Поки з ним розбиралася поліція,

АТ «Кіровоградське рудоуправління» відновило цю зупинку, яку кілька років тому й встановило власними силами і за свій же кошт (підприємство облаштувало автобусні зупинки й в інших місцях).

А днями працівникам АТ «Кіровоградське рудоуправління» знову додалося роботи в сфері благоустрою – хтось пошкодив зупинку на дорозі, що веде від шляху Кропивницький – Новомиргород до Лісного (на знімку). Частина полікарбонатної панелі випиляно ніби болгаркою. Невже комусь у господарстві знадобився шматок цього матеріалу?

Не хочеться довго моралізувати на цю тему, особливо з приводу вандалізму. Навряд вдасться кількома газетними абзацами переконати вандала в його ущербності, з цим завданням краще справляються правоохоронні органи. А якщо кому цікаво, почитайте праці Еріха Фромма – видатного американського психоаналітика, котрий досліджував людську деструктивність, в основі якої – тільки мета отримати задоволення.

Законслухняним громадянам же варто не закривати очі на таке неподобство, повідомляти про це органам влади, а за можливості – й зупиняти вандалів.

Віктор ІВАНЕНКО

Весело і з користю

Так провели недавні канікули учні ліцею «Нова школа» Вероніка Петрук та Іван Вороняну, яких я зустрів у Катеринівці. Бабине літо покликало їх на вулицю, й вони йшли гратися на майданчик, що в сквері між будинком культури і управлінням рудника. Той майданчик зараз дуже гарний. Його доповнили новими гірками, завезли пісок та встановили різнокольоровий парканчик.

Вероніка і Ваня навчаються в другому класі. На запитання, чи не забували під час канікул читати книжки, обоє сказали, що ні, бо їм про це нагадують батьки. А ще вони навпередбій повідомили, як допомагали по господарству.

– Я мамі допомагала прибирати в квартирі й тістечка різні пекти, – розповіла Вероніка.

Вані теж було чим похвалитися: – Коли мама торт пекла, то я його різними штучками прикрашав.

Того дня світило лагідне сонце. Світилися усмішками й мої нові знайомі.

– Ура! Ми будемо в газеті! – виголували вони радісно, коли я запропонував їм сфотографуватися.

Сергій ЗАДОРЖНИЙ

Та й заграв, що знав...

подружжя й підтримує останніми роками тут порядок та дає про дїда. Незадовго до мого приходу внук саме привіз дїда Василя з міста, де той покупував у ванні.

Ось що розповів мені Василь Ахсентїєвич. Народився 1934 року в Грузькому, в третьому районі. Батько був молдаванин, мати – українка. Тато не повернувся з війни. І все ж Василь Бірзул кілька разів зауважив мені, що зростає не в нужді, бо один у матері був. Зі своїх однокласників, які дожили до цього часу, він назвав Олександра Нікітіна й Івана Чернявського. Після школи Василь навчався пів року в кіровоградській школі ФЗО («фабрично-заводського обучения»). Повернувся в Грузьке. Влаштувався в колгоспі, обліковцем на зерносовищі.

– Я ж добросовісний був, а в школі вчився непогано, – так пояснює Василь Ахсентїєвич те, що його одразу призначили на адміністративну роботу.

Через кілька років йому довірили ферму.

– Поставили завфермою, бо голова варила, а водки не жер, – продовжив Бірзул. – Старший бухгалтер, Василь Михайлович, покійний вже, мене уважав. Казав: Василь Ахсентїєвич – молодець. А головою тоді був Бринза, Дмитро Іванович. Він підняв колхоз угору.

За словами співрозмовника, йому, Бірзулу, підпорядковувалося тридцятьо доярок. Працювалося їм важко, вихідних майже не було. Разом з тим бути в доярках вважалося вигідною справою, адже на фермі можна було

взяти (Бірзул уник слова «вкрасити») корму додому.

– Начальство організувало засідки, щоб ловити тих, хто несе з ферми. Я доярок попереджав. Хотів, щоб було добре й колхозу, і їм, – розповів Василь Ахсентїєвич.

Помітивши в хаті на видному місці дві гармошки, я поцікавився у господаря, як він став гармоністом.

– У клубі тоді робив Юхим Андрійович, горбатенький, він гарно грав на гармошці, – пригадав Василь Ахсентїєвич. – І мене навчив. Мені було год чотирнадцять. Гармошку – новісіньку, з футляром – мені подарував голова сільпо Сенька, покійний. Він рипав на ній, та не получалося. Потім де я тільки не грав – на свайбах, на хрестинах. Барабанщиком був Коля Годорожа, на десять год старший. Спиртного я не впотребляв. Не те що Ванька, який був гарним баяністом, але ж напивався на свайбах...

Ось як Бірзул описав знайомство з майбутньою дружиною, Катериною:

– Це було в клубі. Я її раніше бачив, вона з першого району. Красівинька. Раз потанцювали у клубі. Їй сподобалося, як танцюю вальс, польку. Втрескалася в мене. Я ж – музикант, кругом грав, водки не пив. Нема вже Каті, два годи як померла.

Я попросив Василя Ахсентїєвича розповісти про весілля, про весільні страви. Він сказав, що тоді був такий порядок: в перший день гуляти обов'язково в молодого, а другий – як вже домоваляться молодий з молодою.

Одяг він і наречена справили собі в Кіровограді. Із страв були холодець, молочний кисіль, картопля з м'ясом. З напоїв – самогон.

– Водка була хороша, – запевнив співрозмовник. – Мати вигнала. Вона по тридцять літрів гнала. І мене навчила.

– Що дарували гості? – допитався я.

– По курці.

– Живі кури?

– Живі, а які ж іще. Такий обряд у молдаван. Дарували і гроші, і цукерки, і калачі.

– Ніхто не побився?

– Боже збав. Я і Катя усім своїм наказували: пийте, та з умом. Бо село більше було, не всі один одного знали.

Ще можна було б довго розпитувати Василя Ахсентїєвича, та дружина його онука попросила:

– Закругляйтеся, бо дідові треба обідать.

Не маючи наміру порушувати усталений розпорядок дня господаря, я наостанок попросив його зіграти на гармошці. Ледь Василь Ахсентїєвич розгорнув міхи, я зрозумів: не дарма він як гармоніст користувався шаленою популярністю в селі.

Прощаючись, я висловив сподівання, що побачимося іще. Господар не заперечував. Але не дожив до випуску газети з розповіддю про нього.

Поховали Василя Бірзула в Грузькому. Поряд з могилами дружини Катерини і сина Василя.

Віктор КРУПСЬКИЙ

Минулого тижня мені зателефонували з Грузького і повідомили, що помер Василь Бірзул. «Ви ж з ним недавно спілкувалися», – було сказано.

Так, близько двох тижнів тому я, продовжуючи пошуки старожилів, які розповіли б про минуле Грузького, дізнався про Бірзула. Ті, хто направив мене до Василя

Ахсентїєвича, відрекомендували його як трудячого чоловіка і великого любителя гри на гармошці, просили звернути увагу й на порядок на його подвір'ї.

Дійсно, в обійсті Василя Бірзула – лад. І в хаті – теж. Заставши там ще й внука Василя Ахсентїєвича і його (внука) дружину, я зрозумів, що це молоде

Тожємо вдома

Швидка піца

Для тіста: 1 яйце, 100 г борошна, 100 г сметани. 1 ч. л. гірчиці. Для начинки: 100 г сиру, моцарела, 50 г салями (або м'яса), 1 помідор, 1 цибулина, 3 ст. л. кетчупу, 1 ст. л. оцту.

Для приготування заливного тіста у мисці змішати яйце, сметану, гірчицю, сіль, чорний мелений перець та борошно. Перемішати до однорідної консистенції. Тісто має вийти як густа сметана. У розігріту форму вилити тісто, щоб рівномірно лягло на дно. Пекти в духовці 7 хв. при температурі 220°C. Для начинки цибулю нарізати тонкими півкільцями і залити оцтом. Ковбасу нарізати кружечками, а сир натерти на тертці. Помідор

нарізати півкільцями товщиною близько 5 мм. Запечене тісто помалити кетчупом і викласти начинку. Посипати сиром. Пекти в духовці при температурі 220°C 10 хв.

Червона уха

500 г риби, 2 л води, 3–4 картоплини, по 1 шт. моркви, буряка, цибулі, 2 ст. л. томатної пасту, олія, 1 пучок зеленої цибулі, кілька горошин чорного перцю, лавровий лист, сіль за смаком.

Рибу можна брати і морську, і річкову, головне, щоб у ній було мало кісток. Відокремте голову і хребет від м'яса, зваріть з них бульйон і процідіть. Очистіть і натріть на тертці буряк і моркву, пасеруйте в олії з цибулею, томатною пастою і кількома ложками бульйону. Філе риби і картоплю наріжте кубиками, додайте в киплячий бульйон і не забудьте сіль і

спеції. Варіть до готовності, а потім подавайте страву з зеленою цибулею і сметаною.

Борщ на яблучно-овочевому бульйоні з імбирем

1 морквина, 1 яблуко, 1 буряк, 3 шт. черешкової селери, 2 цибулини, корінь імбиру (3 см), 150 г капусти, 3 картоплини, 100 мл пасерованих томатів, олія, 100 г квасолі, сіль, перець.

У каструлю ємкістю 5 л покласти буряк різаний, селеру, цибулю, квасолі і яблуко. Варити 30 хв. Картоплю нарізати шматочками. Імбир нарізати дрібно. Капусту теж нарізати. На олії обсмажити цибулю, додати свіжі помідори. Пасерувати з морквою. Додати томати пасеровані. Сіль, перець додати за смаком. В каструлю з овочевим бульйоном додати картоплю, капусту, імбир. Дістати з бульйону яблуко. Додати томатну заправку. Посолити за смаком. Варити до готовності картоплі.

Очиток – квітка кількох сезонів

Восени, коли, як писав один з найліричніших українських поетів Володимир Сосюра, листя «згортає свої прапори» і «на покірну красу умирання сонце дивиться сумно згорі», в Катеринівці особливо гарно. Якою вулицею не підеш, всюди знайдеш, чим можна помилуватися. Ось я й натрапив в останні дні бабиного літа на одне з таких див на вулиці Садовій.

Уздвож паркану і в дворі – коричнево-червоний килим. Невідома мені рослина стоїть стіною, навіть ногою не ступити. А головне – незвично і гарно. Що за рослина і хто тут господарює?

Стукаю у хвіртку, потім – у вікно веранди. За будинком ледь не зривається з цепу собака. Нарешті виходить жінка. Знайомимосся. Це – Катерина Миколаївна Гребенюк. Працювала в торгівлі, на взуттєвій фабриці.

Запитую, як зветься квітка, що займає не всю прибудинкову територію.

– У народі її називають заячою капустою, – каже.

На запитання, чому віддає їй перевагу, пояснює: рослина невибаглива, не потребує особливого догляду і за будь-якої пори роки (крім зими, звичайно) прикрашає садибу.

– Улітку вона зелена, потім рожева, за раз – коричнево-червона, – додає. – Ще з нею немає проблем – закриває всю територію, і бур'яни не ростуть. Якщо побажаєте, щоб і на вашій ділянці така диво-квітка росла, приїздіть до мене весною.

Ділянки в мене немає, але квітка мені подобається. Хоч і отруйна. Її українська назва – очиток звичайний.

Сергій ЗАДОРОЖНИЙ